

היום נלמד בעזרת ה':

מגילה דף ל

(המשך מדף קודם)

איתמר חל להיות בואתה תצוה: אם שבת שקלים חלה בפרשת 'תצוה', שאז יוצא שפרשת שקלים ('כי תשא' עד 'ועשית כדור') היא המשך של קריאת התורה בסיום פרשת תצוה. היאך קוראים?

לדעת רבי יצחק נפחא קוראים שישה עליות את פרשת תצוה והשביעי קורא את פרשת שקלים. אך אביי מקשה עליו: יסברו הציבור שסיום פרשת 'תצוה' הוא ב'ועשית' (כי לא היו לפנייהם חומשים), ולא יהא ניכר שקראו את פרשת שקלים.

חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה: כבמקרה שלנו בפרשת תצוה הסמוכה לפרשת שקלים מלפניה.

לאחריה היכי משכחת לה: כשתחול שבת שקלים בפרשת 'ויקהל' אי אפשר לעשות את הפתרון של אביי. אלא בהכרח שהכוונה היא שכופלים את פרשת שקלים פעם נוספת למרות שקראו אותה כבר בשבוע שעבר, וכן בסמוכה לפניה שיקראו אותה פעם נוספת בשבוע הבא כסדרה.

חל להיות בכי תשא עצמה: חלה שבת שקלים בפרשת כי תשא המתחילה בפרשת שקלים ('מ'כי תשא' עד 'ועשית'). לדעת רבי יצחק נפחא מתחילים לקרוא את פרשת כי תשא מ'ועשית' ומדלגים על פרשת שקלים, וגומרים את פרשת כי תשא בשישה עולים, והשביעי קורא את פרשת שקלים שדלגו עליה. אך אביי מקשה על כך שהציבור יסברו שבטעות דילגו עליה ולכן חוזרים אחורה, ולא תהא ניכרת פרשת שקלים.

ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת: האם יקדימו את פרשת שקלים שבוע קודם, או שיקראו אותה בשבת הסמוכה לר"ח?

לדעת רב מקדימים, מכיון שלמדנו בדף הקודם שלדעת רשב"ג צריכים לקרוא את פרשת שקלים שבועיים לפני טו' באדר שאז השולחנות לקבלת הכספים היו יושבים

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

במדינה. ולכן אם נקרא את פרשת שקלים בשבת שלאחר ר"ח יחסר לנו מהשבועיים. אבל לדעת שמואל מכיון שבשנה כזו יוצא טו' אדר ביום שישי ובין כך לא יושבים שולחנות ביום שישי עד יום ראשון, נמצא שיש לנו שבועיים משבת שקלים עד השולחנות.

תנן חל להיות בתוך השבת: כלומר באמצע השבוע.

כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה: הגמרא מבינה ש'בתוכה' הכוונה באמצע השבוע. אך היא דוחה שהכוונה היא לר"ח שחל בשבת עצמה.

מסרגין לשבתות: כלומר מפסיקים את המשך קריאת 'ארבע פרשיות' בשבתות שבהם לא קוראים אותם. והיינו במקרה שחל ר"ח אדר באמצע השבוע, שמקדימים לקרוא את פרשת שקלים בשבוע הקודם, ואז בשבוע שלאחר מכן עושים הפסקה ובשבוע השלישי קוראים את פרשת זכור. לדעת ר"ש בן אלעזר אם חל ר"ח אדר בערב שבת לא עושים הפסקה מכיון שלא מקדימים את קריאת שקלים לשבוע הקודם.

למדנו במשנה - בשבת השניה קוראים בפרשת זכור:

נחלקו רב ושמואל מתי קוראים 'זכור' כשפורים חל ביום שישי: לרב - מקדימים לשבת שלפני פורים, כדי שלא תהיה קודמת 'עשייה' (= משתה ויו"ט בפורים) ל'זכירה' (= קריאת 'זכור'). לשמואל - מאחרים לשבת שאחר פורים, כיון שיש את המוקפים שעושים פורים בט"ו ואצלם העשייה והזכירה תהיה באותו יום.

קושיא על שמואל: למדנו במשנה 'בשניה זכור', והרי כאשר ר"ח אדר חל בשבת פורים יחול בערב שבת, ועל כך המשנה אומרת שבשבת השניה (שהיא השבת שלפני פורים) יקראו זכור, וזה שלא כדברי שמואל.

תיחוצ: 'בשניה זכור' הכוונה שניה להפסקה. ביאור: 'בשניה זכור' לא הולך על הרישא של המשנה (= 'ר"ח אדר שחל להיות בשבת...') אלא על הסיפא - 'חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת הבאה', ועל זה המשנה אומרת שבשבת שלאחר ההפסקה קוראים 'זכור' ובתוך השבוע שאח"כ חל פורים.

איזו היא שבת שניה? כלומר איזו היא שבת שקוראים בה 'זכור'? כל שפורים חל בתוכה דהיינו לאחריה, ואפילו אם חל פורים בערב שבת. וכשם שאם פורים חל באמצע השבוע מקדימים את 'זכור' לשבת שלפניו כך אם חל פורים בערב שבת מקדימים את 'זכור' לשבת שלפניו. ומכאן קשה לשמואל!

(המשך בדף הבא ↓)

תירוץ: 'בתוכה' הכוונה שפורים חל בשבת עצמה, שאז קוראים 'זכור' בשבת, ואפילו אם חל פורים בערב שבת קוראים את 'זכור' בשבת שלאחריו. וכדברי שמואל.

ולא פליגי, הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת וכו': רבי חמא ברבי חנינא דיבר במקרה שר"ח ניסן חל בשבת, שבאותה שבת קוראים את פרשת 'החודש', ולכן קוראים בשבת שלפניה (= שהיא השבת הסמוכה לחודש ניסן) את פרשת 'פרה' ולא בשבת שלאחר פורים, כדי לסמוך את פרשת טהרת הטמאים לפסח. ואילו דברי הברייתא נאמרו במקרה שר"ח ניסן חל באמצע השבוע, וממילא הקדמנו את פרשת 'החודש' לשבת שלפניו, וא"כ הוצרכנו להקדים את פרשת 'פרה' לשבת שלפני שבת 'החודש' שהיא השבת שלאחר פורים.

לסדר מאי: נחלקו הדעות האם בארבע פרשיות לא קוראים את פרשיות השבוע, ולכן לאחר ד' פרשיות צריך לחזור ולהמשיך את סדר פרשיות השבוע. או שקוראים בהן גם את פרשיות השבוע, ורק בהפטרות מפסיקים לקרוא את הפטרות השבוע וקוראים במקומם הפטרות השייכות לעניין הארבע הפרשיות. ולאחר ד' פרשיות צריך לחזור לסדר ההפטרות שעל פרשת השבוע.

דתן לכל מפסיקין: לכל המאורעות המנויים במשנה מפסיקים את סדר קריאת השבוע וקוראים מעין המאורע. ברשימה נמצאים ד' פרשיות (שהובאו מקודם במשנה), וכן תעניות ומעמדות שהם יכולים לחול רק בימי חול. אם נפרש ש'מפסיקין' - מקריאת הפרשה מובן שבתעניות ומעמדות מפסיקים, אבל אם נפרש שמפסיקין מההפטרה הרי אין הפטרה בימי חול שצריך להפסיקה? הגמרא דוחה. כוונת המשנה שמפסיקים בכל דבר לפי מה שייך לו, דהיינו בד' פרשיות בהפטרות ואילו בתעניות ומעמדות בקריאת פרשת השבוע.

היכי עבדינן: בכינופיא (= באסיפת האנשים)? חצי יום היו מעיינים במעשיהם של בני העיר האם יש גזל וחמס ביניהם. ואת החצי השני של היום היו מחלקים לשני חלקים: ברבע יום הראשון היו קוראים בפרשת 'ויחל' ומפטירים 'דרשו', וברבע השני היו מבקשים רחמים.

איפוך אנא: מדוע לא נפרש את הפסוק בנחמיה שבחצי היום הראשון היו רבע קוראים בתורה ובנביא, ורבע מבקשים רחמים, ובחצי השני היו מעיינים בדברי העיר, דהיינו הפוך ממה שאמרנו למעלה?

הגמרא מתרצת על פי הפסוקים בעזרא שעד מנחת הערב היה מעיין במעל הגולה, ובמנחת הערב -דהיינו מחצות ואילך- קם ופרש כפיו אל ה'.

משנה: המשנה מפרטת את סדר הקריאה בימים טובים:

בפסח: כלומר ביום טוב הראשון של פסח קוראים את פרשת 'שור או כשב'. **קורין בפרשת מועדות:** כמו ביו"ט ראשון של פסח. **בחנוכה בנשיאים:** פרשה זו של חנוכת המזבח מתאימה לחנוכה שגם בה היתה חנוכת המזבח בימי החשמונאים. **במעמדות:** 'אנשי המעמד' שהיו מתכנסים להתפלל על הקרבנות היו קוראים בתורה בפרשת בריאת העולם. **בתעניות ברכות וקללות:** להודיע שהפורענות באה בגלל החטאים.